

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих
Відділ змісту і технологій навчання дорослих
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Факультет мистецтв
Кафедра теорії і методики мистецької освіти та диригентсько-хорової
підготовки вчителя

ЧАС МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

**«ОСОБИСТІТЬ У МИСТЕЦЬКОМУ ПРОСТОРИ
СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ»**

ЗБІРНИК ТЕЗ ТА МАТЕРІАЛІВ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

20-22 квітня 2017 року

TIME OF ART EDUCATION

Collection of theses and materials of V International Scientific-Practical Conference
«PERSONALITY IN ARTISTIC SPACE OF MODERN EUROPE»

April 20-22, 2017

Харків
Україна

УДК 37.032
ББК 85я43
Ч-24

Редакційна колегія:

Калашник М.П. - доктор педагогічних наук, професор
Матвєєва О.О. - доктор педагогічних наук, доцент
Смирнова Т.А. - доктор педагогічних наук, професор (голов.ред)
Соколова А.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тарарак Н.Г. - доктор педагогічних наук, професор
Ткаченко Т.В. - доктор педагогічних наук, професор
Тушева В.В. - доктор педагогічних наук, доцент
Филипчук Н.О. - доктор педагогічних наук, професор

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Протокол №2 від 15.03.17 р.

У збірнику викладено тези та матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції, в яких викладено результати наукових, експериментальних, теоретичних та практичних досліджень з питань мистецької освіти. Збірник розраховано на студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, здобувачів, педагогічних і науково-педагогічних працівників науково-дослідних інститутів, ВНЗ, учителів.

Ч-24 Час мистецької освіти «Особистість у мистецькому просторі сучасної Європи: зб. тез та матеріалів V Міжнар. наук. - практ. конф. (20-22 квітня 2017) / заг. Ред. Т.А. Смирнова. – Харків: ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2017 – 91 с.

ISBN 978-617-7298-28-0

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів.

Автори статей несуть повну відповідальність за опублікований матеріал.

Мова видання: українська.

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2017

УДК 37.032

ББК 85я43

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2017

© Федорко М. Ю., видавець, 2017

ISBN 978-617-7298-28-0

Зміст

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ СУЧАСНОЇ ЄВРОПИ

Будянський Д.В.

РИТОРИЧНА КУЛЬТУРА ВИКЛАДАЧА МИСТЕЦЬКИХ
ДИСЦИПЛІН.....3

Криворучко А.В.

ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ МУЗИЧНОГО СПРИЙМАННЯ УЧНІВ....6

Чумак Ю.В.

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО
ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....8

2. СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Гуріна В.О.

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В ЖІНОЧИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ
ДУХОВНОГО ВІДОМСТВА.....11

Парфентьєва І.П., Крива В.С.

ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОСНОВА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....12

Хирна І.М.

СТРУКТУРА ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКА В
НІМЕЧЧИНІ.....18

3. ВИДАТНІ ОСОБИСТОСТІ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА СВІТОВОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Сташко М.В.

ОТЕЦЬ ВІКТОР МАТЮК – КОМПОЗИТОР, МУЗИЧНО-
ГРОМАДСЬКИЙ ДІЯЧ СХІДНОЇ ГЛИЧИНИ ОСТАННЬОЇ ТРЕТИНИ
XIX – ПОЧАТКУ XX СТ.....20

позбавляються можливості самостійно мислити, усвідомлювати і систематизувати музичні враження.

Висновок. Отже, сприймання художнього твору не можна ототожнювати з процесом пізнання в гносеологічному розумінні, оскільки в процесі сприймання пізнається не сам твір, а та реальність, яку він відображає. У методологічному плані суттєво те, що в художніх творах людині відкривається не лише зовнішній, предметний світ, а й світ душевних переживань. Через художній твір людина пізнає дійсність, а також себе у цій дійсності.

Література

1. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання: навч. посіб. / О.Я. Ростовський. – К.: ІЗМН, 1997. – 256 с.

УДК 7.071.4 – 021.414

Чумак Ю.В.

ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми та її актуальність. В ході історичного розвитку європейська педагогіка сформувала спільну платформу цінностей, яка є актуальною для всіх країн і народів континенту. Провідними серед них є культуровідповідність, демократичність, гуманізація, толерантність, миролюбство, творчість, національна спрямованість. Підготовка педагогів за єдиною шкалою загальнолюдських цінностей й з урахуванням національних особливостей є тим головним остовом, навколо якого мають здійснюватись модернізаційні процеси педагогічної та мистецької освіти у європейському просторі.

Зростаюче значення культурних обмінів, інтеграція в Європу, залучення до світових цінностей, процес глобалізації збільшили можливості вивчення загальнолюдських цінностей. Головною метою педагогічної мистецької підготовки є формування особистості вчителя – людини високого рівня освіти, з розвинутою загальною культурою, високих духовних і моральних якостей, здатної до навчання та виховання молоді засобами мистецтва відповідно до вимог ХХІ століття. Саме тому проблема ціннісних орієнтацій вчителів музичного мистецтва є

актуальною і пріоритетною в підготовці майбутніх діячів мистецтва та потребує більш детального розгляду.

Аналіз актуальних досліджень. Проблеми педагогічної аксіології розглядалися науковцями А. Аміров, Н. Асташова, К. Ахіяров, М. Богусловський, Є. Бондаревська, В. Вершловський, І. Ісаєв, А. Кір'якова, Б. Лихачов, М. Нікандров, З. Равкін, В. Сластьонін, Є. Шиянов та ін. Питання становлення ціннісних пріоритетів в освітньому просторі висвітлювалися такими вченими як І. Куликова, І. Климук, І. Орлова, Н. Свещинська та ін. Різні аспекти проблема формування ціннісних орієнтацій у майбутніх вчителів музичного мистецтва була розглянута у працях А. Болгарського, В. Дряпіки, Л. Коваль, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, В. Тушевої, Г. Шевченко, О. Щолокової та ін.

Однак, у сучасній психологічній і педагогічній літературі, незважаючи на великий обсяг теоретичних та практичних досліджень, усе ще не вироблено єдиного розуміння поняття «ціннісна орієнтація» та не розкриті окремі аспекти її формування цих якостей особистості у музичній педагогіці.

Мета статті – висвітлити деякі аспекти формування ціннісних орієнтацій майбутнього вчителя музичного мистецтва в умовах вищої педагогічної школи.

Виклад основного матеріалу. Аналіз вітчизняних та зарубіжних праць засвідчив, що представниками різних наукових галузей активно ведеться пошук тлумачення поняття «цінність». На думку А. Маслоу воно пов'язане з потребами, Г. Оллпорт стверджував, що з особистісним сенсом, Е. Фромм вважав, що цінність є характеристикою усього, що підтримує людські здатності до життя, М. Рокіч ототожнював із переконаннями, В. Ядов із соціальними настановами, М. Боришевський пов'язував поняття цінність з утворенням свідомості й самосвідомості людини.

Для визначення поняття «ціннісні орієнтації» майбутнього вчителя музичного мистецтва, важливими для нас є погляди К. Ахіярова та А. Амірова, які вважають, що ціннісні орієнтації визначають спроможність особистості досаморегуляції, самовизначення, самоствердження в педагогічному колективі [1, 51]. Досліджуючи ціннісні орієнтації педагога, В.О. Сластьонін [3] виявляє такі професійні цінності: розуміння соціальної ролі і функції фахівця в суспільстві; наявність суспільно значущих мотивів вибору професії; професійного ідеалу; ціннісне

ставлення до діяльності; професійний обов'язок і честь; гордість за професію; культуру спілкування; потреби в професійній самоосвіті і самовихованні.

В. Дряпіка [2] визначає термін «ціннісні орієнтації», як відносно стійку систему фіксованих установок, що зумовлена певними цінностями і виражається у здатності цілісного усвідомлення і переживання явищ дійсності і мистецтва, готовності до здійснення вибіркової оцінної діяльності. На думку вченого, аспект формування ціннісних орієнтацій полягає в тому, що під впливом цілеспрямованого виховного процесу справжні цінності повинні виступати в якості переживання і усвідомлення їх як потреб, інтересів, ідеалів особистості, які спонукатимуть майбутнього вчителя музичного мистецтва до засвоєння, створення та реалізації цінностей у всіх сферах життєдіяльності.

Формування цінностей ми розглядаємо, як створення педагогічних умов та можливостей для саморозвитку, самовдосконалення та самореалізації майбутніх вчителів музичного мистецтва. Можна виділити такі компоненти ціннісних орієнтацій, що формуються: смисло-цільовий (професійні особистісно-значущі смисли й цілі), емоційно-чуттєвий (зміст музики, якість, динаміка емоцій й почуттів майбутніх фахівців в контексті ставлення до професії та її цінностей); когнітивно-операційний (знання про професію, професійні знання, вміння ними оперувати); рефлексивно-діяльнісний (осмислення результатів художньо-освітньої діяльності, відповідальність за власні рішення й вчинки, усвідомлення себе через пізнання своєї професійної сутності).

Висновки. Таким чином, формування ціннісних орієнтацій є важливою проблемою, від котрої залежить рівень професійної підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва, їх самовизначення, самоствердження, і самовиховання. В умовах вищої педагогічної школи саме ці якості особистості становлять професійну біографію майбутнього вчителя музичного мистецтва, його особистісне «Я».

Література

1. Ахияров К. Ш. Формирование ценностных ориентаций будущих учителей / К. Ш. Ахияров, А. Ф. Амиров // Педагогика. – 2002. – № 23. – С. 50-54.
2. Дряпіка В. І. Теорія і практика формування ціннісних орієнтацій педагога-музиканта: навч. посіб. / В. І. Дряпіка. – К.: Ліра, 2000. – 228 с.
3. Сластенин В. А. Введение в педагогическую аксиологию: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. А. Сластенин, Г. И. Чижикова. – М.: Академия, 2003. – 192 с.